

Terborgse 'Hitler' was dubbelganger

door Henk Harmsen

TERBORG - Dat 'diverse personen' Adolf Hitler zouden hebben gezien op 4 oktober 1944, toen hij door Terborg zou hebben gereden, moet een vergissing zijn. Dat zegt Adri van Vliet, als directeur en hoofd publieksinformatie verbonden aan het Nederlands Instituut voor Militaire Historie in Den Haag.

Het regeltje over Hitlers aanwezigheid in Terborg staat in het Engelstalige oorlogsdagboek van Claire Deurvorst-Yeates, die in de oorlog op de Paasberg in Terborg woonde. Dit dagboek is door Lied Deurvorst uit Zutphen opgenomen in haar dit najaar verschenen familie-

boek. In een op zichzelf staand regeltje vermeldt het dagboek, midden tussen ditjes en datjes, alleen: „Yesterday Hitler was seen motoring through Terborg by several people.”

„De aantekening is onjuist; gedurende de Tweede Wereldoorlog is Hitler met zekerheid nooit in Nederland geweest”, stelt Van Vliet.

De persoon die door omstanders kennelijk collectief voor Hitler is aangezien zal wellicht sterk op hem hebben geleken. Dat Claire Deurvorst het gerucht zo gemakkelijk voor waar aannam is niet zo vreemd: in Terborg was het immers rond die tijd een komen en gaan van hooggeplaatste militairen en bestuurders in uniform. Onder hen waren minister Joseph

Goebbels en de beide *SS-Oberführer* Heinz Harmel en Walter Harzel. Generaal Walter Model had zijn hoofdkwartier in een van de twee Deurvorst-villa's op de Paasberg, die voor dat doel was gevorderd. Daar viel op 3 oktober 1944 het besluit om in Zuid-Nederland een tegenoffensief tegen de Engelsen te beginnen. Hierover kreeg de familie Deurvorst zekerheid door het zien van een Duitse oorlogsdocumentaire, waarin bij de ontmoeting tussen Goebbels en Model duidelijk de ingang van de villa van buurman Mel Deurvorst te zien was. Die ontmoeting legde de basis voor het onverwachte offensief tegen de Engelsen, waardoor de oor-

log nog tot het voorjaar van 1945 duurde.

Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie was er tot dusver niet van op de hoogte dat dit belangrijke besluit in Terborg c.q. Nederland is gevallen. Daarover is in de documentatiecollecties althans geen informatie aangetroffen, aldus Van Vliet. Op de historische site *The Hitler Pages* van de Nederlandse onderzoeker Sjoerd de Boer is te lezen dat Adolf Hitler in 1944 de meeste tijd in zijn vaste hoofdkwartier Wolfschanze aan de Oostzee verbleef, waar de *Führerbunker* was, en dat hij vanwege een kwakkelende gezondheid in die tijd ook regelmatig het militair hospitaal in Karlshof bezocht.